

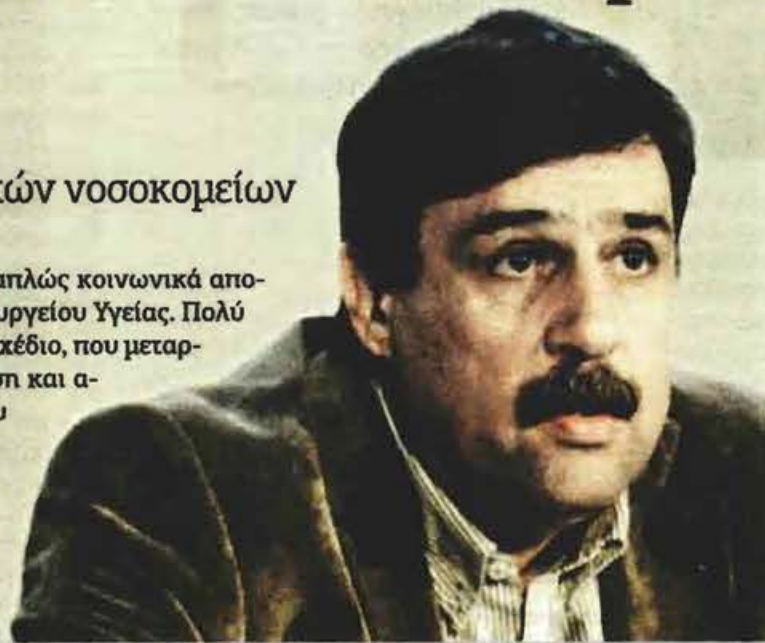
ΑΝΔΡΕΑΣ ΞΑΝΘΟΣ υπουργός Υγείας:

Οι ψυχικά ασθενείς έχουν δικαίωμα στην αξιοπρέπεια

Στόχος η σταδιακή κατάργηση των ψυχιατρικών νοσοκομείων

Σήμερα ο ψυχικά ασθενής είτε είναι κλεισμένος σε ίδρυμα, είτε... απλώς κοινωνικά αποκλεισμένος. Κι αυτό θέλει να το αλλάξει η πολιτική ηγεσία του υπουργείου Υγείας. Πολύ σύντομα ο υπουργός Υγείας Ανδρέας Ξανθός θα καταθέσει το νομοσχέδιο, που μεταρρυθμίζει εκ βάθρων το Νόμο της ψυχικής υγείας. Με τομεοποίηση και αποκέντρωση των υπηρεσιών, με επανεξέταση του θεσμικού πλαισίου των ακούσιων εισαγωγών, με συμμετοχή των ασθενών σε κάθε επίπεδο διοίκησης, και κυρίως με έμφαση στην πρόληψη. Τις βασικές αρχές της μεταρρύθμισης παρουσιάζει σήμερα στην «Α» ο Ανδρέας Ξανθός

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΥΒΙΩΤΟΥ

Κομβικό σημείο αποτελεί η στρατηγική αποασυλοποίηση των ασθενών. Ποια τα προαπαιτούμενα και ποια τα οφέλη για τους λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας;

Το υπουργείο Υγείας παραμένει σταθερό στη διαχρονική δέσμευση της χώρας για κατάργηση κάθε μορφής ασυλικής ψυχιατρικής συμπεριλαμβανομένης της σταδιακής κατάργησης της λειτουργίας των ψυχιατρικών νοσοκομείων. Βασικός στόχος της πολιτικής μας είναι κάθε ασθενής να λαμβάνει όποια φροντίδα χρειάζεται, όταν τη χρειάζεται και όπου είναι καλύτερα. Και είναι αυτόν τον στόχο που έχουμε θέσει ως προτεραιότητα. Είναι εκεί που μένει, εκεί που ζει, στην κοινότητα, αποφεύγοντας τον εγκλεισμό και το συνακόλουθο στίγμα που τον συνοδεύει.

Είναι αλήθεια πως πολλά πράγματα έχουν γίνει μέχρι σήμερα και πως το τοπίο της Ψυχικής Υγείας έχει αλλάξει σημαντικά στα χρόνια αυτά. Είναι όμως επίσης αλήθεια, πως πολλά δεν έγιναν ακριβώς όπως σχεδιάστηκαν, υπήρξαν αρκετές αστοχίες και λάθη σχεδιασμού και εφαρμογής, ενώ και ο σχεδιασμός που έγινε ήταν ετεροβαρής και μονόπλευρα προσανατολισμένος στην αποκατάσταση των ψυχικά ασθενών και όχι στην πρόληψη της ψυχικής νόσου. Βασικό, όμως, προαπαιτούμενο για την αποφυγή του ασύλου είναι η πρόληψη, που σημαίνει περαιτέρω ανάπτυξη της πρωτοβάθμιας φροντίδας ψυχικής υγείας. Παράλληλα, μια τομεοποιημένη λειτουργία των υπηρεσιών ψυχικής υγείας με αυξημένες και αποφασιστικές διοικητικές αρμοδιότητες με την ταυτόχρονη ανάπτυξη των απαραίτητων μονάδων συγκροτούν το δίκτυο εκείνο που μπορεί να στηρίξει μια κοινωνική ψυχιατρική.

Πώς θα γίνει η μετάβαση στην κοινοτική ψυχιατρική;

Εχουμε εκπονήσει έναν νέο σχεδιασμό της πορείας της κατάργησης των μεγάλων ψυχιατρικών νοσοκομείων που απομένουν με βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα, ώστε να ολοκληρωθεί η ψυχιατρική μεταρρύθμιση. Ο σχεδιασμός αυτός προνοεί ώστε η μετάβαση στην κοινοτική ψυχιατρική να είναι ομαλή, να αποφεύγουμε δηλαδή να ζήσουν οι ασθενείς μας στιγμές του παρελθόντος, με τη μετακίνηση και συσσώρευση χρόνιως πασχόντων στις ψυχιατρικές κλινικές των γενικών νοσοκομείων, καταστρατηγώντας έτσι τους όρους λειτουργίας μιας κλινικής γενικού νοσοκομείου. Παράλληλα, το σχέδιό μας συμπεριλαμβάνει τη διαφύλαξη των εργασιακών σχέσεων και δικαιωμάτων των εργαζομένων στα ψυχιατρικά νοσοκομεία, έτσι ώστε να μην απειλείται ούτε η εργασιακή τους κατάσταση ούτε οι κοινωνικοί και οικογενειακοί σχέδιασμοί των εργαζομένων.

Για τον ΣΥΡΙΖΑ, το δικαίωμα των ασθενών στη λήψη αποφάσεων ήταν πάντα ένα σταθερό επίδικο. Η επικείμενη ψυχιατρική μεταρρύθμιση, φέρνει πιο κοντά την υλοποίηση αυτού του στόχου;

Στη ομάδα που συγκροτήθηκε στο υπουργείο Υγείας για να μελετήσει και να προτείνει μέτρα για την ψυχική υγεία, συμμετέχουν τόσο οι λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας (ΛΥΨΥ) όσο και εκπρόσωποι των οικογενειών τους. Αυτό καθιστά του λήπτες και τους φροντιστές τους ενεργά μέλη όχι μόνο στη λήψη αποφάσεων, όπως προβλέπει το νέο νομοσχέδιο, αλλά και στον σχεδιασμό της στρατηγικής. Επιπλέον, το νομο-

Βασικός στόχος της πολιτικής μας είναι κάθε ασθενής να λαμβάνει όποια φροντίδα χρειάζεται, όταν τη χρειάζεται και όπου είναι καλύτερα. Και είναι αυτόν τον στόχο που έχουμε θέσει ως προτεραιότητα. Είναι εκεί που μένει, εκεί που ζει, στην κοινότητα, αποφεύγοντας τον εγκλεισμό και το συνακόλουθο στίγμα που τον συνοδεύει

Επιταχύνουμε τις διαδικασίες για μια πρώτη αισθητή «ένεση» ανθρώπινου δυναμικού στο γερασμένο και κουρασμένο σύστημα Υγείας, δίνοντας έμφαση με αυξημένο αναλογικά αριθμό προσλήψεων στην ψυχική υγεία

Ο τομέας ψυχικής υγείας οφείλει να είναι χώρος σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, κοινωνικής ευαισθησίας, ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, ισότιμης φροντίδας και σεβασμού των δικαιωμάτων των ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας

σχέδιο για τη διοικητική μεταρρύθμιση έχει βασικές καινοτομίες. Μία από αυτές, όπως προανέφερα, είναι η συμμετοχή των ΛΥΨΥ σε κάθε επίπεδο διοίκησης. Μια άλλη, όμως, εξίσου σημαντική, είναι η συγκρότηση σε κάθε Τομέα Ψυχικής Υγείας Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ληπτών Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας. Η Επιτροπή αυτή, μεταξύ άλλων, ελέγχει και παρακολουθεί στην περιοχή ευθύνης του τομέα την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές και την καλή λειτουργία των Μονάδων Ψυχικής Υγείας, παρακολουθεί την τήρηση των διαδικασιών και των προθεσμιών των διατάξεων των Νόμων περί ακούσιας νοσηλείας και επιλαμβάνεται θεμάτων προστασίας των νοσηλευόμενων από κατάχρηση μέτρων περιορισμού, δέχεται παράπονα, αναφορές και καταγγελίες, πραγματοποιεί τακτικές και έκτακτες επισκέψεις στις μονάδες, διεξάγει αυτεπάγγελτες έρευνες και γενικά ενημερώνει με κάθε πρόσφορο τρόπο τους λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας και τις οικογένειές τους για τα δικαιώματά τους και την τοπική κοινωνία για τα δικαιώματα των ατόμων με ψυχικές διαταραχές και τον σεβασμό τους.

Επιπλέον, το υπουργείο Υγείας, σε συνεργασία με το υπουργείο Δικαιοσύνης, επεξεργάζεται βελτιώσεις στον Νόμο 2071/92 για την ακούσια νοσηλεία, ενώ το υπουργείο Δικαιοσύνης, σε συνεργασία με το υπουργείο Υγείας, συγκροτεί ομάδα εργασίας για την επεξεργασία ενός νέου νομοθετικού πλαισίου που θα διέπει τη νοσηλεία των ασθενών του άρθρου 69 ΠΚ, με διασαφήνιση των ορίων μεταξύ «φύλαξης» και «θεραπείας» και θεσμοθέτηση συγκεκριμένου θεραπευτικού πλαισίου, με στόχο την αποκατάσταση και επανένταξη των ασθενών ή, για τις λίγες

δύσκολες περιπτώσεις, την παροχή θεραπευτικού πλαισίου που σέβεται τα δικαιώματά τους και φροντίζει εντατικά για τη διαμόρφωση συνθηκών θεραπείας και επανένταξης.

Η οικονομική και κοινωνική κρίση πλήττει ιδιαίτερα τις ευπαθείς ομάδες και οι προηγούμενες κυβερνήσεις προωθούσαν την υποκατάσταση της δημόσιας ψυχικής υγείας από την ιδιωτική πρωτοβουλία. Πώς διασφαλίζεται η προσβασιμότητα και η επαρκής κάλυψη των αναγκών των δοκιμαζόμενων από την κρίση;

Ηδη δουλεύουμε προς τη σταθεροποίηση του Συστήματος Υγείας και την ανάσχεση της αποδιοργάνωσης των δημόσιων δομών και επιταχύνουμε τις διαδικασίες για μια πρώτη αισθητή «ένεση» ανθρώπινου δυναμικού στο γερασμένο και κουρασμένο σύστημα Υγείας, δίνοντας έμφαση με αυξημένο αναλογικά αριθμό προσλήψεων στην ψυχική υγεία. Στοχεύουμε στην αναδιοργάνωση του ΕΣΥ στην κατεύθυνση ενός ολοκληρωμένου δημόσιου συστήματος υγείας που θα λειτουργεί με βάση τις αρχές της καθολικότητας στην πρόσβαση, της ισότητας στη φροντίδα και της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Βασικός στόχος του υπουργείου Υγείας είναι η αναζωπύρωση του οράματος της Κοινωνικής Ψυχιατρικής, η περαιτέρω ανάπτυξη και εμπέδωση του κοινοτικού μοντέλου παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας και η καθολική εγκατάλειψη της Ασυλικής Ψυχιατρικής. Βασική κατευθυντήρια γραμμή για την Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση αποτελεί η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος υπηρεσιών ψυχικής υγείας που θα παρέχονται στην κοινότητα και η ταυτόχρονη αποδυνάμωση του ρόλου των ψυχιατρικών νοσοκομείων ως παρόχων ψυχιατρικών υπηρεσιών.

Η δημιουργία αποκεντρωμένου ενδιάμεσου διοικητικού συστήματος που λειτουργεί ανάμεσα στους Τομείς και τη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας, η ενεργοποίηση της συμμετοχής των Υ.Π.ε. στη διοίκηση της Ψυχικής Υγείας, η ανάπτυξη διακριτών μεταξύ τους επιπέδων διοίκησης με σαφή προσδιορισμό των αρμοδιοτήτων τους και σαφή περιγραφή του τρόπου διασύνδεσης μεταξύ τους, η δυνατότητα διοικητικής διασύνδεσης - ενσωμάτωσης της Ψυχικής Υγείας και της ΠΦΥ σε ενιαίο διοικητικό σχήμα στις Υ.Π.ε. αποτελούν καινοτομίες που θα οδηγήσουν προς την κατεύθυνση αυτή.

Ο τομέας ψυχικής υγείας οφείλει να είναι χώρος σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, κοινωνικής ευαισθησίας, ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, ισότιμης φροντίδας και σεβασμού των δικαιωμάτων των ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας.